

PREDSTAVLJEN LEKSIKONA GRAĐEVINARSTVA

U velikoj je dvorani Hrvatskog novinarskog društva u Zagrebu 22. listopada 2002. održano svečano predstavljanje knjige *Leksikon građevinarstva*, kojoj je glavni urednik dr. sc. Veselin Simović. Knjigu B5 formata (17 × 23,5 cm) sa 1092 stranica izdala je tvrtka *Masmedia* iz Zagreba. *Leksikon građevinarstva* inače obuhvaća 4265 natuknica koje obrađuju pojmove iz građevinarstva i srodnih područja (arhitekture, geologije, matematike i dr.), 206 životopisa osoba koje su svojim djelom pridonijele razvoju građevinarstva u Hrvatskoj i u svijetu, mnogobrojne tablice te 646 slika i drugih grafičkih priloga. U izradi *Leksikona* sudjelovala su 63 autora, urednika i suradnika, najviše s Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Na kraju knjige dodani su englesko-hrvatski i njemačko-hrvatski rječnik građevinskog nazivlja (urednik engleskog nazivlja: Zoran Vulelija, prof.; urednik njemačkog nazivlja: prof. dr. sc. Andrija Prager, dipl. ing. građ.), svaki s više od 4000 izraza. *Leksikon građevinarstva* namijenjen je građevinskim stručnjacima, studentima građevinskih studija

te svima onima kojima je u njihovim profesionalnim poslovima potrebno poznavanje građevinarstva i građevinske tehnologije. Valja još reći da su recenzenti toga kapitalnog djela građevinske struke bili prof. dr. sc. Branimir Babić, dipl. ing. građ. i prof. dr. sc. Petra Đukan, dipl. ing. građ. Likovno je rješenje korica izradio Stjepan Drmić, a knjigu je tiskao *Grafički zavod Hrvatske*.

Na predstavljanju se skupu najprije obratio Stjepan Andrašić, direktor i vlasnik tvrtke. On je istaknuo kako je to jedan u nizu rječnika i leksikona koje je u posljednjih nekoliko godina izdala ta renomirana izdavačka kuća. Potom je riječ dobila prof. dr. sc. Dubravka Bjegović, dipl.ing. građ., dekanica Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Ona se prepunoj dvorani obratila sljedećim riječima:

- Pred nama je jedan izuzetan rad, djelo koje je rezultat timskog rada respektabilnih pojedinaca. Ono što najviše veseli i imponira Građevinskom fakultetu i meni osobno, trenutačno na funkciji dekana našeg fakulteta, da su svi ti poje-

dinci dugogodišnji članovi, uvaženi i poštovani profesori ili suradnici. Koordinirati rad tako velikog tima nije lako, no poznavajući našega glavnog urednika prof. emer. dr. sc. Veselina Simovića to je njemu bio i veliki izazov.

Naime, ogromna većina ljudi radi ono što mora, što može ili što voli da radi, a samo malo njih radi ono što je korisno za zajednicu, za opće dobro struke, a to je upravo ova knjiga *Leksikon građevinarstva*, koju je osmislio i koordiniranim radom ostvario prof. emer. dr. sc. Veselin Simović.

Svakako treba istaći veliki doprinos pomoćnika glavnog urednika prof. dr. sc. Andrije Pragera i doc. dr. sc. Krešimira Fresla te ostalih pet urednika prof. dr. sc. Aleksandra Klemenčića, prof. dr. sc. Branka Kučinića, prof. dr. sc. Antuna Szavits-Nossana, prof. dr. sc. Aleksandra Šolca i prof. dr. sc. Stanislava Tedeschija. Bez njih ova knjiga ne bi bila to što jest i što će ostati dugo, a ona je štivo jednako interesantno i korisno i studentima i nama kolegama u struci.

Zato, u ime struke, u ime uprave Građevinskog fakulteta i mene osobno, jedno veliko hvala svima onima koji su na bilo koji način doprinijeli stvaranju ove vrijedne knjige.

Potom se skupu obratio prof. dr. sc. Jure Radić, dipl. ing. građ., predsjednik Hrvatskog inženjerskog saveza i predsjednik Hrvatskog društva građevinskih konstruktora. U nadahnutom izlaganju on je rekao:

- Knjiga *Leksikon građevinarstva* koja je od danas u našim rukama i pred našim očima zavređuje značajnu radost i divljenje. Ona će biti vrijedno pomagalo ne samo

građevinskim stručnjacima, studentima i znatiželjnicima, nego i svekolikoj kulturnoj i znanstvenoj javnosti. Leksikon, a to je po definiciji knjiga ili zbirka abecedno poredanih i jezgrovito protumačenih pojmova, potreban je naime svakoj struci i svakoj djelatnosti ne samo zbog nje same, nego i zbog svih onih koji o njoj nešto žele znati. Ona zbog tog mora biti istodobno opsežna da sadrži sve bitno i sažeta da prikaže samo bitno, pa je posao izrade leksikona i jedan od najtežih i najzahtjevnijih uredničkih i autor-skih zadataka. Sve rečeno posebno je složeno kad je riječ o prvi-jencima u nekoj struci, kao što je u ovoj zgodi istina.

Ovaj je leksikon svojevrsna poveznica s iskonima našega graditeljskog i uopće tehničkoga tiska. Mislim ovdje na Šulekov, Jagićev, Torbarov i Erjavčev rječnik znanstvenog nazivlja iz 1875. - kamen temeljac tehničke terminologije na hrvatskom jeziku. Mislim također i na prvu hrvatsku knjigu iz područja graditeljstva: *Rječnik njemačko-hrvatskoga tehnološkoga nazivlja*, objavljenog u prosincu 1881. godine, kako na njemu piše: "trudom i troškom Kluba inženira i arhitekta - a za uporabu inženira, arhitekta, mehanika, zemljomjera, rudničkih mjernika, graditelja, građ. obrtnika i dr."

Veza je ove knjige i tih davnih preteča, poput one u našoj struci između temelja i zaglavnog kamena.

A u *Leksikonu* piše da temelji mogu biti plitki i duboki - spomenuti nastali kao težnja hrvatske inteligencije za vlastitim jezikom i u našoj struci nasuprot sveopće germanizacije Bachova apsolutizma jesu bili i duboki i dalekovidni, a za zaglavni kamen piše da se ističe na tjemenu svoda. Ovaj će knjizi - upravo tako - pri-

pasti istaknuto mjesto u našim bibliotekama.

Eto pomoću *Leksikona* razjasnimo pojmove temelji i zaglavni kamen. No zađemo li samo malo dublje vidjet ćemo da građevinari moraju poznavati i abraziju i adaptaciju i adheziju i adsorpciju i aerante i afine funkcije, da ne spominjem agregat i akontaciju, da im je poznat i akord i akreditiv i akropola i aksion i aksonometrija i akumulacija i akustika, da grade akvadukte, amfiteatre, apartmane, apside i armirano betonske mostove, da znaju rješavati algebarske jednadžbe, da im nisu mrski aneksi ugovora, da upotrebljavaju i aluminij i asfalt itd. itd. - a pabirčim samo malo po slovu A.

Listajući ovu knjigu vidjet ćemo kako su na naše građevinarstvo utjecali Eiffel, Euler, Freyssinet, Gauss, Hooke, Leonhardt, Mailart, Newton, Perronet i mnogi drugi, možda ćemo se i iznenaditi kad otkrijemo da su i na hrvatskom tlu djelovali velikani graditeljstva poput kodže Mimara Sinana ili Stjepana Prokofjeviča Timošenka. No na osobit način bit ćemo ponosni na naše Jurja Dalmatinca, Fausta Vrančića, Rudera Boškovića, Josipa Kajetana Knežića, Filipa Vukasovića...

Jedan od te plejade najvećih, za kojeg u *Leksikonu* piše da je najveći hrvatski mostograditelj, prof. Kruno Tonković napisao je da je za velika djela osim dobrog poznavanja struke i mnogih općih znanja potrebna "radost stvaranja, zanos, duševni ushit".

Ne sumnjam da je ta radost stvaranja, taj zanos, pokretao glavnog urednika i njegove suradnike u stvaranju ovoga iznimnoga djela. I stoga im valja danas uputiti čestitke i zahvalnost što je njihovim trudom hrvatsko građevinarstvo dobilo vrijedno i prijeko potreb-

no pomagalo. Ta zahvalnost i te čestitke ponajprije su upućene prof. dr. Veselinu Simoviću čije ime s pravom stoji na koricama ove knjige jer je svojim bogatim iskustvom i strpljivim radom kreirao stranicu po stranicu ovoga djela. Čestitke i njegovim pomoćnicima, urednicima, autorima i suradnicima. Ostvarili ste djelo koje postaje jednom od temeljnih i nezaobilaznih sastavnica naše struke.

Zato, gledajući ovaj *Leksikon* upućujem kolegama inženjerima, studentima, tehničarima, građevinarima i svima koje građevinarstvo zanima, poziv uklesan na nadvrtnik crkvice iz 7. st. u Kaštel Sućurcu: *Aspice hunc opus miro* (Pogledaj ovo divno djelo), pogledaj ga i koristi, a glavnom uredniku i suradnicima poziv da nastave jer postavljanje zaglavno-ga kamena jest dovršetak svoda, ali ne i čitave građevine. Jedno dobro djelo samo otvara potrebu za novima. Neka vas ne napusti "radost stvaranja" da nas opet uskoro obdarite nečim sličnim.

Dogodine ćemo obilježiti 125. godišnjicu HIS-a i 50. obljetnicu HDGK. U slobodnoj i samostalnoj Hrvatskoj državi stvoreni su uvjeti za rad i napredak koji nisu postojali u vremenima nastanaka tih udruga. Na svima nama je da svojim radom i ovakvim djelima obogaćujemo našu struku, ali i znanost i tehnologiju uopće.

Skupu se na kraju obratio i prof. emer. dr. sc. Veselin Simović, dipl. ing. građ., glavni urednik *Leksikona građevinarstva*:

- Ideja da se radi rječnik građevinarstva ili građevinski rječnik potekla je, naravno, od gospodina Andrašića koji mi je došao s prijedlogom da se prihvatim posla na izradi takvoga rječnika jer su mu rekli da bih ja to mogao najbolje uraditi. Opterećen "umirovljeničkim" obvezama nisam

se mogao prihvatiti toga zadatka, nego sam nagovorio kolegu Pragera da to preuzme, sa čime se složio pod uvjetom da mu u tome pomažem. Tijekom rada na rječniku predložio sam da se to pretvori u leksikon, što je i prihvaćeno, a ja sam se prihvatio uloge glavnog urednika. Tako smo kolega Prager i ja promijenili uloge, po svemu sudeći na njegovo zadovoljstvo, a naša tijesna suradnja se i dalje nastavlja.

O koncepciji leksikona neću govoriti, sve što je o tome trebalo reći rekao sam u predgovoru, a ostalo se vidi iz knjige koju sada predstavljamo. Ističem da je rad na ovom leksikonu bio na neki način pionirski pothvat jer se za područje građevinarstva takav leksikon prvi put radi u nas, a nismo ni u inozemnoj literaturi našli prave predloške na temelju kojih bismo radili.

U izradi leksikona sudjelovalo je 45 autora i još dvadesetak drugih suradnika. Mnogi su u razgovoru sa mnom isticali kako mi je sigurno bilo vrlo teško koordinirati rad tolikog broja sudionika. Međutim meni je to bio najlakši dio posla i pričinjaao mi je pravo zadovoljstvo, zahvaljujući njihovoj iznimnoj korektnosti, savjesnosti i velikoj obzirnosti prema glavnom uredniku. To se odnosi na sve suradnike, a posebno au-

tore bez obzira na broj pojmova koji su obradili. Ovdje posebno želim istaknuti veliki doprinos nekolicine autora koji su obradili najveći broj pojmova. To su kolege: Šimić, Dvornik, Fresl, Klemenčić, Marić, Pauše, Simić i Vujasinović.

Na knjigama ovakvog sadržaja radi se desetljećima, popravljaju se i dopunjuju višekratnim izdanjima. Treba biti svjestan toga da će u prvom izdanju ove knjige biti propusta, nedorečenosti pa i grešaka. Kao što sam i u predgovoru napisao u ovakvim se knjigama najprije "nade" ono što nedostaje, ono čega nema.

Bilo bi neiskreno reći da ćemo sve kritičke primjedbe primiti sa zadovoljstvom, budući da će one upozoravati na propuste prije svega glavnog urednika, ali je sigurno da ćemo primjedbe primiti sa zahvalnošću, jer ćemo tako doći do spoznaja o tome što treba ispraviti i dopuniti u sljedećem izdanju knjige.

Na kraju dopustite da spomenem tri osobe kojima dugujem posebnu zahvalnost. To su:

- dr. sc. Slaven Ravlić kojemu osim zahvalnosti za uloženi trud i pomoć dugujem zahvalnost što sam od njega mnogo naučio o poslu na uređivanju ovakvih djela

- gospodin Stjepan Andrašić, izdavač kojemu zahvaljujem na korektnoj suradnji i velikom strpljenju i tolerantnosti prema prekoračenju dogovorenih rokova. Zadnju godinu dana rada na leksikonu bio je "digao ruke" od mene, vjerojatno izgubivši nadu da ću u dogleđno vrijeme završiti posao, što mi je pomoglo da bez dodatne nervoze ipak privedem posao kraju,

- i na kraju, ali ne i na zadnjem mjestu, gospođa Marija Hrlić koja je cijelo vrijeme aktivno sudjelovala u ovom poslu i požrtvovno radila ponekad sizifovski posao i podnosila je i one intervencije u tekst koje je često, uz pomalo ironičan osmijeh, smatrala hirovima glavnog urednika.

Dodajemo da je prigodu prvoga javnog predstavljanja knjige *Leksikon građevinarstva* iskoristio prof. dr. sc. Jure Radić, dipl. ing. građ., da u ime Hrvatskog društva građevinskih konstruktora prof. dr. sc. Veselinu Simoviću dodijeli "Priznanje za životno djelo, za osobito vrijedan doprinos razvitku znanosti i struke u području građevinskih konstrukcija, za izvanredne doprinose u izdavaštvu i publicistici te za neumoran rad na odgoju mladih generacija.

B. Nadilo